

Faculteit der Geesteswetenschappen

Bureau van de Faculteit
Afdeling Onderzoek

Spuistraat 210
1012 VT Amsterdam
Postbus 19268
1000 GG Amsterdam

T 020 525 4433

I

Notitie

Datum

19 November 2014

Behandeld door

Paul Koopman,
Jan Willem van Henten

Telefoon

020 525 8816/4433

Onderwerp

Kwaliteitszorg onderwijs onderzoekscholen

1. Inleiding

Deze notitie beschrijft de stand van zaken op het gebied van de kwaliteitszorg van het onderwijs dat door de landelijke onderzoekscholen in de geesteswetenschappen aan research master studenten en promovendi verzorgd wordt en doet een voorstel ter verbetering van de kwaliteitszorg in de vorm van enkele richtlijnen op de punten van toekenning van ECTS, registratie en evaluatie van dit onderwijs. De hiermee verbonden kwestie van de visitatie en accreditatie van de landelijke onderzoekscholen in de Geesteswetenschappen wordt in een aparte notitie behandeld.

Het kader van de kwaliteitszorg m.b.t. het onderwijs van de onderzoekscholen wordt gevormd door de overeenkomst van 23 oktober 2010 tussen decanen en landelijke onderzoekscholen op het gebied van de geesteswetenschappen (zie brief Gerry Wakker d.d. 28 juli 2011 aan promovendi, promotores en ReMa-studenten verbonden aan geesteswetenschappelijke faculteiten in Nederland). De gemaakte afspraken impliceren dat de lokale Graduate Schools weliswaar eindverantwoordelijk zijn voor het totale onderwijs aan de promovendi en ReMa-studenten, maar dat het inhoudelijke en op onderzoek gerichte onderwijs aan promovendi geheel en aan ReMa-studenten voor een beperkt deel wordt uitbesteed aan landelijke onderzoekscholen. De eindverantwoordelijkheid houdt o.a. in dat de Graduate Schools verantwoordelijk zijn voor de kwaliteit van de opleiding (intern en extern, dus ook het gedeelte dat aan de onderzoekscholen is uitbesteed) en die van de daarbij betrokken docenten en promotores, maar de afspraken geven ook aan dat de onderzoekscholen verantwoordelijk zijn voor de interne kwaliteitsbewaking van het door hen aangeboden onderwijs. In verband met de kwaliteitsbewaking wordt ook verwezen naar het SEP-protocol en de ECOS. Voor de onderzoekscholen die geen ECOS-erkenning hebben wordt opgemerkt dat het DLG de kwaliteit en het functioneren van de scholen evalueert.

Recentelijk is het SEP-protocol aangepast, waardoor de promotieopleiding structureel bij de beoordeling van de onderzoeksinstituten/-scholen meegenomen wordt (en ECOS-erkenning in feite overbodig wordt). Deze verandering wordt ook meegenomen in de *Handreiking kwaliteitsbeoordeling onderzoekscholen* die SODOLA, de landelijke koepel van onderzoekscholen, opgesteld heeft. In deze notitie staat onder punt 4: "De wetenschappelijke kwaliteit van de reeds erkende onderzoekschool is verzekerd indien de onderzoekschool beschikt over een goede gemeenschappelijke onderzoekopleiding voor promovendi ...". Deze wordt naast andere punten

geëvalueerd door een internationale commissie van deskundigen ("peer review"). De *Handreiking* nog niet bekrachtigd maar het DLG heeft in zijn vergadering van 12 september 2014 afgesproken deze te gaan gebruiken zodra de VSNU ermee heeft ingestemd.

In bovengenoemde regelingen, overeenkomst en handreiking is wel vastgelegd wie verantwoordelijk is waarvoor, maar niet hoe dit uitgevoerd moet worden. De onderzoekscholen geven op verschillende wijze uitvoering aan de kwaliteitszorg en de Graduate Schools staan te ver van de praktijk af om hun eindverantwoordelijkheid waar te kunnen maken. Deze notitie biedt een praktische uitwerking van de beoogde kwaliteitszorg, o.a. op de punten van de toekenning en registratie van ECTS voor het door de onderzoekscholen verzorgde onderwijs en de wijze waarop cursussen geëvalueerd kunnen worden.

2. Studiehandleiding, toekenning en registratie ECTS

Er is een onderscheid tussen onderwijs aan ReMa-studenten (waarvoor een wettelijk accreditatiecyclus geldt) en onderwijs aan promovendi. Ten behoeve van de ReMa-studenten is afgesproken dat elke faculteit ervoor zorgdraagt dat in de OERen wordt opgenomen welk onderwijs studenten uit het landelijk aanbod van de onderzoekscholen kunnen volgen. De punten daarvan worden vervolgens door de eigen opleiding erkend worden. Voor de promovendi wordt het onderwijs uit het landelijk aanbod in het opleidings- en begeleidingsplan opgenomen.

Aangezien de onderzoekscholen niet de bevoegdheid hebben om zelf studiepunten toe te kennen, wordt gewerkt met certificaten die de ReMa-studenten en desgewenst ook de promovendi kunnen overleggen aan de lokale Graduate School ter verzilvering van de behaalde ECTS. Voor elke onderwijsactiviteit is een (beknopte) studiehandleiding beschikbaar op de website van de onderzoekschool. Daarin is zichtbaar wat de vereisten zijn en wat de studiebelasting is voor het specifieke onderdeel. De (programma-)directeur of coördinator van de onderzoekschool zorgt voor een adequate instructie van de betrokken docenten op dit punt.

In het kader van de hierboven vermelde overeenkomst van DLG-LOGOS is afgesproken dat de onderzoekscholen ervoor zorg dragen dat individuele ReMa-studenten en promovendi in elk geval 5 ECTS, resp. 10 ECTS aan relevant cursusaanbod per jaar hebben (1 ECTS=28 uur studielast). Voor de procedure m.b.t. de toekenning van ECTS is het zinvol om te onderscheiden tussen beperkte en omvangrijkere onderwijsactiviteiten, waarvoor de volgende afspraken kunnen gelden:

Activiteiten van 1 of 2 EC

(Bijvoorbeeld eendaagse masterclasses, workshops en ateliers)

- Aanwezigheidslijst
- Beknopte handleiding voor studenten/promovendi met:
- Specificering aantal geschatte uren besteed aan:
 - materiaal lezen: aantal pagina's en/of uren;
 - overige voorbereiding (discussievragen, presentatie, leesrapport, etc.);
 - aantal contacturen;
 - eventuele opdracht na afloop (korte paper, review, dossier, etc.) met aanduiding van de omvang van het werkstuk.
- Beoordeling: AVV/NVV (*pass/fail*)

Activiteiten van 3 tot 6 EC

(Meerdaagse cursus, Summer School, Winter School)

- Aanwezigheidslijst
- Beknopte handleiding voor studenten/promovendi met:
- Specificering aantal geschatte uren besteed aan:
 - materiaal lezen: aantal pagina's en/of uren;
 - overige voorbereiding (discussievragen, presentatie, leesrapport, etc.);
 - aantal contacturen;
 - opdracht na afloop (paper, dossier, etc.) met aanduiding van de omvang van het werkstuk.
- Beoordeling: standaard een cijfer; in uitzonderlijke gevallen AVV/NVV.

Aangezien teksten aanzienlijk kunnen verschillen in moeilijkheidsgraad en aard, is het niet verstandig om hierbij niet een gemiddeld aantal pagina's per uur te hanteren maar de leestijd te laten bepalen door de inschatting van de docent, eventueel in overleg met de (programma-)directeur van de school.

De informatie over de toegekende ECTS en de beoordeling wordt door de onderzoekschool ter beschikking gesteld aan de desbetreffende ReMa-studenten (die dit door kunnen geven aan hun mastercoördinator ter "verzilvering") en promovendi (om bijv. op te slaan in een portfolio). Tevens wordt deze informatie gedurende maximaal zes jaar digitaal opgeslagen ten behoeve van eventuele informatieverzoeken door studenten of promovendi, betrokken Graduate Schools of visitatiecommissies. In de jaarverslagen van de onderzoekscholen wordt in algemene zin gerapporteerd over de toegekende ECTS aan ReMa-studenten en promovendi in relatie tot het aangeboden onderwijs.

3. Kwaliteitszorg en evaluatie

De uitgebreidere onderwijsactiviteiten van meer dan 2 ECTS worden altijd geëvalueerd. Dit gebeurt via een digitaal formulier (bijvoorbeeld SurveyMonkey), dat direct na afloop naar de deelnemers wordt verstuurd. Daarnaast schrijven de docenten een korte zelfevaluatie van dit onderwijs. Onderwijsaanbod van 1 of 2 ECTS wordt geëvalueerd indien daartoe behoefte bestaat bij de directeur van de onderzoekschool, de deelnemers of de docenten. Naast de evaluatie per onderwijsactiviteit kan jaarlijks een enquête gehouden worden onder ReMa-studenten en promovendi over de kwaliteit en kwantiteit van het onderwijsaanbod van de onderzoekschool. De resultaten van de evaluaties en de enquête worden voor commentaar voorgelegd aan het programmateam of de onderwijscommissie van de school en desgevraagd daarna ter beschikking gesteld van de betrokken Graduate Schools. De resultaten van de evaluaties en enquêtes worden gedurende een periode van zes jaar door de onderzoekschool gearhiveerd.